

Kökü Mazide Olan Atı

– GürhanGürses · 20 Ekim 2012

"At sırtında iken haberci güvercinle konuşmak yasaktır." Nereden nereye geldiğimizin resmidir bu ifadeler. Biraz hüznün var içinde biraz mizah var. Bize düşen ise bu ifadeleri harmanlayıp bir şekilde sizinle paylaşmak ve tebessüm rüzgârları estirmek yüzünüzde. Günümüz Türkçesi ile araç kullanırken cep telefonu ile konuşmayın mealindedir. Ola ki karşı yönden gelen başka bir ata çarpmayasınız. Atın modeli, markası, gücü sahibine hava katmaktadır. Siyah, 2007 model bir Arap atı...2000 beygir gücünde... Sevgiliden haber getiren güvercinlerde tabi ki böylesine karizmatik at sahiplerine misafir olmaktadır. Günümüzde de son model araçları ile pencereler sıfırda, müzik sesi sonda, cep telefonu kulakta seyreylenler yok mudur? At üstünde kurumlu kurumlu kurulanlar, sevgilinin ona uçurttuğu güvercinlerin ayağına bağlı olan ucu yanmış mektupları ile mest olmasında ne olsun? Yüzünü dahi göstermekten hicap duyan eskinin dilberleri perdenin arkasında bakarken at üstündeki aşığına işlemeli bir mendil atıp da onu şaha kaldırmaz mı? At avrat pusat üçlemesinin birinci ayağı olan at, bugün ironidir belki de ama sucuk olma yolunda illegal bir şekilde ortadan kalkmaktadır.

"Dikkat. Fayton çıkabilir." Bu da hızlı ve tehlikeli durumlarda karşınıza aniden çıkabilecek ve size zarar verebilecek araçlar için uyarı anlamında olup "Askeri araç çıkabilir." "İş aracı çıkabilir." ve yakın tarihimize telmihen "Kamyon çıkabilir." anlamındadır. Faytonlarını yitirmiş bir ülkede bugün faytonlar sadece tarihi ve turistik yerlerde gezi amaçlı olarak kullanılmaktadır. Ne kadar hızlı bir değişim yaşıyoruz ve yakın sayılabilecek geçmişe özlemlerle bakıp şaşırıyoruz. "Sevir halindeyken faytoncuyla konuşmak yasaktır." Bu da hareket halindeki aracın şoförü ile konuşmak yasaktır anlamına gelmekte olup kazaya sebebiyet verecek durumlardandır. Faytoncunun bir anlık dalgınlığı hem ata hem de karşıdakilere zarar vereceğinden yolculuk yapanların faytoncu ile fazla muhabbete girmemesi gerekmektedir. "Faytonlar için yolcu indirme-bindirme yeri durmak yasaktır." Şehir içi çalışan faytonlar indir bindir yaptığından akan trafiği engellemekte olup sıkıntı yaratmaktadır. Şehir içi minibüslerine teşbihen bu ifade hafızalarımızdaki yerini sağlamlaştırmakta olup zamanın canlı tanığı olarak bizleri de gülümsetiyor. "Faytoncusun dediler hor gördüler" şeklinde bir damper yazısı hani hoş dururdu akıp giden zamanın tül perdesinde. Bugün ise faytoncusun dediler yok saydılar desem doğru söylemiş olurum. "En sağ şerit tulumbacılar içindir, lütfen bu şeridi kullanmayınız." Tulumbacılar, tulumbaları ile yangınları söndüren kişilerdir Osmanlıda. Herhangi bir vilayet merkezinde var olan kulelerden yangın gözetleme birimleri yangının çıktığı yeri ve mekânı dumandan görüp bizim tulumbacılar söylemekte onlarda hemencecik yolun sağından son sürat tabana kuvvet gitmektedirler. Günümüz itfaiye ve ambulansları mantığıyla yaklaşın. Sakın ola ki bazı meczuplar gibi onlarla yarışa kalkmayın, sona kalırsınız. Hem de yangına geç kalan araca mani olduğunuzdan cürmünüz büyük olur. Tabi bunlar son sürat giderken "Tulumbacı geliyor, tulumbacı geliyor." diye bağıyorlarmış ki yolda onlara kimse mani olmasın. Bugün yolun ortasının ortasında yürüyen ve kaldırımlarda kürsü atıp muhabbet edenleri görünce yangın çıkmaması ve acil hayati bir durumun oluşmaması için Allah'a dua etmekten gayri bir şey gelmiyor elimizden.

"18 yaşından küçük veletlere tütün ve mamulleri satışı zinhar yasaktır." Bugün herhangi bir gence velet dediğin zaman hiç de şık olmayan bir hitap da bulunmuş olur ve karşılığında mutlaka aksi bir hitaba maruz kalırsınız. Sigara yasağı daha o günlerden kendisini göstermiş olup bugün temiz bir hava solumamıza bir ön adım olmuştur. Sigaraların ya da tütün kaplarının üstünde de bir cellât resmi kondurulup kelleler tiz elden vurula şeklinde bir yazı da nakşedilebilir. Veletler veletliğini gösteriyor ne yazık ki, günümüzde ilköğretim çağındaki çocuklar dahi tütürüyor sigarayı en derinden. Ki bu hale dahi âmin diyor daha beterine bulaşmamaları için dua ediyoruz. "Her nevi uyuşturucu ve alkollü içecek zinhar memnu olup kimesneye satılmaz. Hele sabilere namümkün." şeklinde bir ikaz bugünü daha iyi anlatırdı.

"Saray kapısı, park yapmayınız." Artık klasikleşen park önü uyarı levhalarından bir tanesi. Belki saraydan acil olarak bir fayton çıkacak, belki akıncılar hurra sefer eyleyecek, belki mancınklar çıkacak, belki toplar götürülecek, belki tulumbacılar koşturacak, belki de cariyeler bir atlıya nazar fırlatacaklar yani olmaz olmaz demeyin her şey olabilir. Park yeri mi yok bula bula ev önü, bahçe önü, saray önü mü kaldı memlekette bir tek! Gece acil bir durum oldu mesela tam aracınızla çıkıyorsunuz yok çıkamıyorsunuz kapınızın önüne park edilmiş başka bir araç var. Ne yaparsınız gecenin o vaktinde? Küfürde para etmez! İşte bu tür rezil bir durumun ortaya çıkmasına sebep olanlar; kellenize mi güveniyorsunuz? Bu emirdir bir padişahın, terk eyleyin bu huyunuzu. Yoksa yunulur nazik bedeniniz bir kement sonrası toprağa verilirken bir gasilhan tarafından. Hanın önüne eşeğinizi bağlamayın. Olur, bir daha bağlamam. Ama sizde şu dünyadaki en güzel gözlere sahip olan eşeğin bu güzelliğinden mahrum kalırsınız. Hesabınızı iyi yapın. Gözler güzel de şu anırsa bir!

"Dikkat, mancınık atış sahası dikkatli geçiniz." Atış sahası olunca bazılarının imkânı yok kurtuluşu olamaz. Bu şahıslar Ziya PAŞA'NIN "Başın alamaz bir dahi baran-ı beladan" Bela yağmurundan başını alamayan, kendilerini koruyamayan şahıslarıdır. Bunlar o kadar şansızlar ki inci saçılma semadan onlara "Meydana düşen kurtulamaz seng-i kazadan" tarzı kaza taşları gelir isabet eder. İşte düşman için hazırlanan mancınklar tatbikat esnasında o mıntıkada bulunanlara denk gelmesin isabet etmesin diye asılmış olan uyarı levhasınca dikkatli olmamız isteniyor. Kul yapımıdır olmaya ki kazara üzerimize doğru gelsin hedef şaşırınsın. Yolda yürürken balkonlardan başımıza düşen; saksı, leğen, kürsü, cam, insan vb durumlar için de bir uyarı levhası assak iyi olur. Dikkat şu an balkon atış sahası içindediniz. Başınıza her an bir şey düşebilir. Ne olduğunu biz de bilemiyoruz. Artık bahtınıza ne düşerse! Belki de bir hatun, şöyle 100 kilo... Ama nasıl tutacaksınız!

"Temiz bir çevre için tezek muayenesini yaptırınız." Araç muayenesi kömür muayenesi benzin muayenesi bir de tezek muayenesi... Ya ineklerin hasta olduğu bir ana denk gelmişse bu tezekler. Mesela ishal olmuşsa ki tezek kalitesi çok kötü olur. Yani kalorisi az olur ısınmada problem yaşarız. Peki, ama bunun muayenesini kim yapacak? Tezek muayene istasyonu diye bir yer mi var? "Araç Muayene İstasyonları"nın gaz ve egzoz emisyon ölçümü yaptığını biliyoruz. O dönemde yolda çevrilen bir atlı ya da fayton sahibinden isteniyor muydu bu ölçümler acaba? Atınızın gazını ölçmemiz gerek. Sert ve otoriter bir şekilde: "Evrak lütfen!" ya da "Atınızın idrar tahlilini göreyim çevreyi ne kadar kirletiyor." Olmadı ise "İneğinizin tezek olacak mayısını görmemiz gerekecek. Lütfen şu pet tabağa mayısını yapsın tahliline bakalım." Çok önemli bu, sizin için yapıyoruz. Yoksa bu b.ktan işle kim uğraşır!

"Develer sağdan gidiniz" "Kervan Yolları Umum Müdürlüğü" Bu biraz kamyonca, biraz tırca, biraz iş aracınca bir uyarı oldu. Günümüze göndermede bulunursak yolun sağ tarafı onlara aittir. Ama orada onları asla göremezsiniz. Ya uykudadırlar, ya ortadadırlar, ya da en soldadırlar. Araçları büyük mü büyük olduğundan öz güvenleri de üst düzeydedir. Diğer araçlar yokmuş gibi davranırlar. Şu anlayış sen böcek olursan herkes ezer! Develerde dönemin en büyük ulaşım araçları olup her nevi yük taşımadan kullanılan, bagajı olan, suyla çalışan araçlardır. Geviş getirerek motoru ısıtan ve uzun yolların müdavimleri olan develer stabilize yol ve patikaların sağ mıntkasının en vazgeçilmez misafirleridirler. Sağ taraf onlardan sorulur. Bir de dörtnala kalktılar mı alimallah onları tutmak zor olur. Devenin çarpmış olduğu eşekte sağ kurtulan olmadı şeklinde ceride haberi olmuş mu olmamış mı bilmiyoruz. Aniden yola çıkan bir atlı son sürat gelen devenin rüzgârından etkilenerek uçuruma yuvarlandı. Kamera görüntülerinden de anlaşılacağı üzere sağa sola bakmadan yola çıkan atlı devenin dizeli köylünün güzeli şeklinde aksesuar yazılı 2005 model vagonlu bir devenin rüzgârına takılıp uçuruma yuvarlanması verilen ehliyetlerin ehil kişilere verilmediğini gösteriyor. E5 kervan yolunda bu tür kazaların olmaması için sürücüler uyarılıyor.

İşbu yazı tarafımızdan kaleme alınmış olup katiyen hiçbir kimse ile hiçbir dönemle dalga geçmek amacıyla yazılmamıştır. Böyle biline!